

ZRC SAZU

XXXX Umetnost znanosti

Seznam publikacij Založbe ZRC, ki jih bomo predstavili na četrti redni novinarski konferenci v letu 2021. Vabljeni v četrtek 9. septembra ob 11. uri v Atrij ZRC. (Poleg šestih novitet Založbe ZRC bomo v pogovoru s predstavnikoma založbe QuduLibri iz Gorice predstavili nedavno izdan italijanski prevod nagrajenega slovenskega stripa Črni plamen.)

Naslov: Slovar slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja. A–D

Glavni uredniki: Kozma Ahačič, Metod Čepar, Alenka Jelovšek, Andreja Legan Ravnikar, Majda Merše, Jožica Narat, France Novak

Drugi avtorji (geselski članki): Kozma Ahačič, Metod Čepar, Alenka Jelovšek, Andreja Legan Ravnikar, Majda Merše, Jožica Narat, France Novak, Francka Premk

Leto: 2021

Zbirka: Slovarji

Jezik: slovenski

Založnik: Založba ZRC

Izdajatelj: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša

ISBN 978-961-05-0562-4

Specifikacija: trda vezava • 16,5 × 24 cm • 756 strani

Cena: 42,00 EUR (redna)

Slovar slovenskega knjižnega jezika 16. stoletja (SSKJ16) je razlagalni zgodovinski slovar. Prinaša popoln popis pomenskih, slogovnih, oblikoslovnih, glasoslovnih, večkrat tudi skladenjskih pojavov pri posamezni iztočnici. Gre za najobsežnejši in najnatančnejši zgodovinski slovar kakega obdobja slovenskega knjižnega jezika doslej. Prvi zvezek slovarja (A–D) vsebuje 3027 slovarskih sestavkov, od tega 2061 razlagalnih in 966 kazalčnih. Opisanih je 3414 pomenov iztočnic. Slovarski korpus predstavljajo vsa slovenska besedila ohranjenih natisnjenih del slovenskih protestantskih piscev 16. stoletja od leta 1550 do 1595 in slovenski del večjezičnih Megiserjevih slovarjev (1592, 1603). Temelj za izdelavo prvega dela slovarja je listkovni korpus (skupaj 3.169.000 pojavitev), v katerem je vsaka beseda sobesedilno prikazana v vsakokratni rabi. V zadnji fazi je bil dopolnjen z digitalnim [Korpusom](#)

16, ki obsega prepise 45 knjižnih del na 12.945 straneh. Ker je v slovarju popisana knjižnojezikovna dediščina naših prednikov izpred skoraj 500 let, ta predstavlja pomemben vir informacij tako za strokovno javnost kakor za splošne uporabnike, ki jih zanima, kdaj se je določena beseda v slovenskem knjižnem jeziku pojavila prvič in kakšni so bili njeni zgodovinski pomeni.

Naslov: Zgodovina slovanske mitologije v XX. stoletju

Avtor: Nikolaj Mihajlov

Uredila: Monika Kropej Telban, Nejc Petrič

Leto: 2021

Zbirka: Studia mythologica Slavica – Supplementa Supplementum 16

Jezik: slovenski

Založnik: Založba ZRC

Izdajatelj: Inštitut za arheologijo in Inštitut za slovensko narodopisje

ISBN: 978-961-05-0546-4

Specifikacija: trda vezava • 17 × 24 cm • 220 strani

Cena: 24,00 EUR (redna)

Knjiga priznanega ruskega jezikoslovca in semiotika Nikolaja Aleksandroviča Mihajlova [Николай Александрович Михайлов] (1967–2010) je izšla posthumno kar deset let po njegovi smrti. V njej je podan dober pregled številnih raziskav slovanske in baltoslovanske mitologije. Predstavljena so dela, ki so jih pisali proučevalci slovanske mitologije tako na podlagi pisnih kot tudi folklornih, jezikoslovnih in arheoloških virov. Njihovo vrsto začenja delo lužiškosrbskega avtorja Michaela Frenzla o slovanskih malikih, ki je bilo napisano že leta 1691, objavljeno pa šele leta 1719. Sledijo razprave in monografije, ki se vrstijo skozi tri stoletja. Prvotni viri (poročila kronistov in letopiscev) so sicer nepopolni in nejasni, vendar so v tej knjigi ponovno kritično analizirani. Poleg tega je skozi prežitke poganstva rekonstruirana tudi mitologija različnih slovanskih narodov in predstavljena njihova mitsko-ritualistična dediščina.

Naslov: Pripovedno izročilo. Razvoj in raziskovanje

Avtorica: Monika Kropelj Telban

Leto: 2021

Zbirka: efka

Jezik: slovenski

Založnik: Založba ZRC

Izdajatelj: Inštitut za slovensko narodopisje

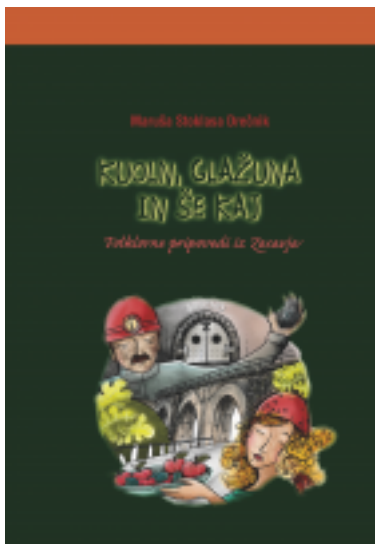
ISBN: 978-961-05-0554-9

Specifikacija: trda vezava • 20 × 12 cm • 190 strani

Cena: 24,00 EUR (redna)

Celosten prikaz razvoja in raziskovanja slovenskega folklornega pripovednega izročila odkriva vpogled v osnovne premise razvojne poti pripovedništva v slovenskem in mednarodnem kulturnem prostoru. Preko analize vsebin in poti širjenja je predstavljeno spreminjanje pripovedne kulture skozi prostor in čas. Literatura in slovstvena folklor sta se vzajemno oplajali in zato je pripovedno izročilo ne glede na razdalje, tako prostorske kot časovne, skupno bogastvo številnih narodov. Predstavljene so razvojne smernice od izročil najstarejših civilizacij do pripovedne kulture današnjih dni, kakor tudi različni žanri folklornega pripovedništva. Predstavljene so tudi metode in teorije raziskovanja, ki so se ali se še vedno uporabljajo in nastajajo v folkloristiki in na področju pripovedne kulture.

Naslov: *Kuoln, glažuna in še kaj. Folklorne pripovedi Zasavje*

Avtorica: Maruša Stoklasa Drečnik

Leto: 2021

Zbirka: Glasovi 56

Jezik: slovenski

Založnik: Založba ZRC

Izdajatelj: Inštitut za slovensko narodopisje

ISBN: 978-961-05-0512-9

Specifikacija: trda vezava • 14 × 20,5 cm • 192 strani

Cena: 25,00 EUR (redna)

Zasavje, ujeta v 243 folklornih pripovedih 56. knjige iz zbirke Glasovi – *Kuoln, glažuna in še kaj*, je predstavljeno z najlepšega s stališča – s stališča ljudi, ujetih v čas rudarjenja, steklarstva, v mestno in v vaško okolje. Tako nas folklorne pripovedi, vezane na zasavska mesta, popeljejo v svet rudarja, njegovih žena, otrok, težkega dela, v glažuto, šierluknje, med glažerje. Vaške so motivno veliko bolj povezane z obdelovanjem zemlje, s prazniki, z naravo. V vseh ostajajo ujeti pomembni spomini, ki so del generacij pred in za nami. Ta del včasih kar preveč pozabljen Slovenije je znan še pod dvema imenoma: kot Črni in Rdeči revirji. Črni so vezani na premog, težko industrijo; Rdeči na upor malih ljudi, revolucijo, čas druge svetovne vojne, na pomembne zgodovinske dogodke. V povedkah, pripovedih se začudiš nad preprostimi rešitvami, malimi pozornostmi, vrednotenjem majhnega. Iz praktično ničesar (voda, moka, jajce – funšterc) narediti kosilo za vso družino, se veseliti majhnih pozornosti (pomaranča za veliko noč), preživeti poletne počitnice v bližnjem potoku. Pritegne te govor, narečne besede, germanizmi, sočne kletvice. Predvsem pa spomin, kako je bilo včasih vse drugače.

Naslov: Historični seminar 14

Uredili: Mojca Žagar Karer, Katarina Šter

Drugi avtorji posameznih prispevkov: Simon Malmenvall, Celeste McNamara, Monika Deželak Trojar, Aleš Maver, Cirila Toplak, Aleksandar Takovski

Leto: 2021

Zbirka: Historični seminar

Jezik: angleški in slovenski

Založnik: Založba ZRC

Izdajatelj: Inštitut za slovensko narodopisje

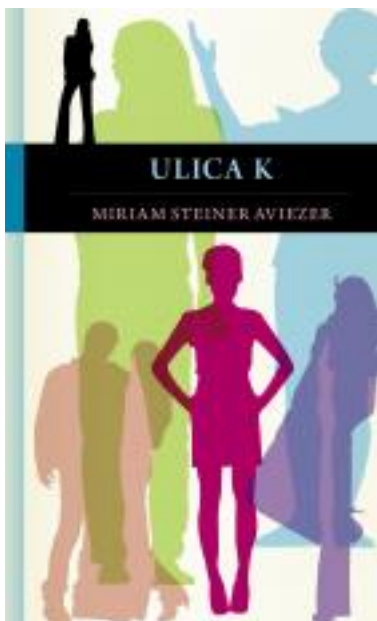
ISBN: 978-961-05-0512-9

Specifikacija: trda vezava • 14 × 20,5 cm • 192 strani

Cena: 25,00 EUR (redna)

Historični seminar 14 prihaja v nenavadnem času, ko se svet spreminja pred našimi očmi. Da bi bolje razumeli sedanost, je treba (na novo) ovrednotiti tudi preteklost in sedem zanimivih člankov domačih in tujih raziskovalcev, ki so bili najprej predstavljeni v ciklu predavanj *Historični seminar* na ZRC SAZU, zgodovino prikazuje v novi luči. Simon Malmenvall je analiziral like vladarskih mučencev Borisa in Gleba, Jovana Vladimirja in Magnusa Erendssona, Celeste McNamara pa je pisala o padovanskem škofu Giovanniju Barbarigu in predstavila misijone v 17. stoletju. Monika Deželak Trojar je analizirala nemške in latinske postne pridige Janeza Ludvika Schönlebna in pokazala kakšen spreten govornik je bil. Aleš Maver je na slikovit način predstavil razloge, zakaj se je latinščina po 2. vatikanskem cerkvenem zboru tako hitro izgubila iz slovenskih cerkva. Cirila Toplak se je posvetila naravovercem, zanimivi marginalni skupnosti na območju zahodne Slovenije, ki izkazuje predkrščanske in predmoderne kulturne prvine. Tomaž Ivešič je pisal o zaostrovanju nacionalnega vprašanja v Jugoslaviji v začetku sedemdesetih let, Aleksandar Takovski pa o arhetipskih junakih in zlobnežih v Sloveniji, Hrvaški, Makedoniji in Srbiji.

Naslov: Ulica K

Avtorica: Miriam Steiner Aviezer
Prevod Kristina Božič, Oto Luthar
Leto: 2021
Jezik :slovenski

Založnik: Založba ZRC
Izdajatelj: Inštitut za kulturne in spominske študije
ISBN: 978-961-05-0552-5
Specifikacija: trda vezava • 12 × 18 cm • 140 strani
Cena: 14,00 EUR (redna)

Ulica K je tretji roman slovensko-izraelske avtorice Miriam Aviezer Steiner. Podobno kot prva dva, *Vojak z zlatimi gumbi* in *Dear Mary*, tudi zadnje delo opisuje realno življenje znanih in nezanih posameznic. Različna sta samo čas in prostor, ki ju opisuje. Prvi dve deli sta neposredno in posredno povezani z drugo svetovno vojno, v romanu *Ulica K* pa se srečamo s sodobniki časa, ki je spomin na vojno v veliki meri prekril oziroma razkril druge stiske. Ob posredni tematizaciji svobode govori tudi o vsakdanjem življenju generacije, soočene z življenjem, ki ga je v veliki meri ukrojila vojna generacija. Osrednja akterka zgodbe je bolj ali manj anonimizirana predstavnica prve povojne generacije, ki jo bolj kot prozaične tegobe vsakdanjega življenja zanimajo svet umetnosti in njeni akterji, med katerimi posebej izstopa Dane Zajc. Avtorico zanima predvsem njegova duhovna stiska, njegovi strahovi in njegov način prilagajanje na banalnosti vsakdanjika. V soočanju obeh svetov, sveta prozaičnih dnevih rutin in sveta kreativnosti, se pred bralcem odpira življenjski svet, ki ga ni mogoče najti v zgodovinskih učbenikih, a prav ta izsek urbanega življenja je odločilno zaznamoval 60. leta 20. stoletja v Sloveniji.

Slednje je tudi razlog za pripravo rokopisa v okviru temeljnega projekta Inštituta za kulturne in spominske študije ZRC SAZU, projekta, ki se ukvarja z idejno in kulturno zgodovino zgodnje demokratizacije slovenske družbe.